

OKOLICZNIK

Jest częścią zdania określającą orzeczenie. Wskazuje na okoliczności towarzyszące czynności lub na cechy tej czynności. Odpowiada na pytania:

jak?, kiedy?, dlaczego?, mimo co?, w jakim celu?, pod jakim warunkiem?, w jaki sposób?, gdzie?

Można wyrazić go za pomocą różnych części mowy:

– **rzeczownika**;

Dokończę ten list **rano**. (dokończę *kiedy?* rano)

Wybierałam się w te okolice **latem**. (wybierałam się *kiedy?* latem)

– **przysłówka**;

Postępował **nieodpowiedzialnie**. (postępował *jak?* nieodpowiedzialnie)

Włamywacz poruszał się **bezszelestnie**. (poruszał się *w jaki sposób?* bezszelestnie)

– **zaimka przysłownego**;

Pomyślę o tym **kiedyś**. (pomyślę *kiedy?* kiedyś)

Zimą na pewno **gdzieś** pojedę. (pojadę *gdzie?* gdzieś)

– **wyrażenie przyimkowego**;

Idziesz jutro **do szkoły**? (idziesz *gdzie?* do szkoły)

Trzęsła się z **wściekłości**. (trzęsła się *dlaczego?* z wściekłości)

Wyróżniamy następujące rodzaje okoliczników:

• **okolicznik miejsca** – wskazuje na miejsce, kierunek, trasę czynności, odpowiada na pytania:

gdzie?, skąd?, dokąd?, którądy?

Wczorajem spotkaliśmy się **na działce**.

Na ubraniu były jakieś plamy.

Boję się chodzić **tamtędy** sama.

Z **lasu** dochodziło wycie wilka.

• **okolicznik czasu** – wskazuje na czas, w którym odbyła się czynność, odpowiada na pytania:

kiedy?, jak długo?, jak często?, odkąd?, dokąd?

Wczoraj zdałam egzaminy na studia.

Od jutra mam wakacje.

Co tydzień piszemy z matematyki klasówkę.

Miesiąc przygotowywałam się do tego spotkania.

Będę tu **do lipca**.

W końcu przestałeś narzekać.

• **okolicznik sposobu** – wskazuje na sposób, w jaki odbywa się czynność, odpowiada na pytania:

jak?, w jaki sposób?

Odpowiadała **krótko** na pytania.

Profesor prowadził wykład **nieciekawie**.

Wpadł do klasy **z hukiem**.

Nauczyłam się wiersza **na pamięć**.

Powiedz to zdanie **po niemiecku**.

• **okolicznik celu** – wskazuje cel, w jakim jest wykonywana czynność, odpowiada na pytania:

na co?, po co?, w jakim celu?

Wstąpiłem do domu **po książki**.

Przyszła do klubu **potaćzyć**.

Marek schował do torby podkowę **na szczęście**.

Przedstawiciele młodzieży przybyli do auli uniwersytetu **na obrady**.

Artysta poświęcił swoją karierę **dla rodziny**.

• **okolicznik przyczyny** – wyjaśnia powód wykonania czynności, odpowiada na pytania:

dlaczego?, z jakiej przyczyny?

Trząsł się **ze strachu**.

Samolot nie wystartował **z powodu burzy**.

Wskutek ulewy tama na rzece została przerwana.
Inwestorzy ponieśli duże straty **przez** własną **głupotę**.

• **okolicznik warunku** – wyjaśnia, od czego zależy wykonanie czynności;
odpowiada na pytania:

pod jakim warunkiem?, w jakim wypadku?

W razie deszczu zostaniemy w domu.

Przy sprzyjających okolicznościach odniosę sukces.

Na prośbę matki pomógł bratu.

W przypadku kradzieży paszportu zawiadam ambasadę.

W razie awarii instalacji naciśnij odpowiedni guzik.

• **okolicznik przyzwolenia** – wyjaśnia, jakie okoliczności mogłyby
przeszkodzić w wykonaniu czynności; odpowiada na pytania:

mimo co? mimo czego?

Mimo tremy artystka rozpoczęła występ.

Mimo głodu dziewczyna nie usiadła do kolacji.

Mimo wielu pomieszczeń dom wydawał się ciasny.

Pomimo upału założył sweter.

Objadasz się słodyczami **pomimo ostrzeżeń** lekarza.